

Žalobě Růženy H-ové proti manželům K-ovým o zaplacení pohledávky, již žalobkyni postoupil její manžel, procesní soud prvního stádia vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Zjištěno, že žalobkyně dala svému manželu prostředky k provozu jeho řeznické živnosti ze svých peněz za války nastřádaných a že jí manžel proto odstoupil zažalovanou pohledávku. Jde o úplatný postup, jehož právním důvodem jest dání na místo placení podle § 1414 obč. zák. Zároveň jest v takovémto postupu obsaženo i uznání dluhu mezi manželi, který právě tímto postupem měl býti uhrazen. Ježto pak podle § 1. písm. b) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. jest k uznání dluhu mezi manželi třeba formy notářského spisu, a ježto v tomto případě formy této šetřeno nebylo, jest smlouva o postupu neplatná a věc má se tak, že žalobkyně žaluje cizí dluh a že proto není k žalobě oprávněna. Přisvědčiti jest dovolatelce, že se § 1. cit. zák. nezmiňuje výslovně o postupu pohledávky mezi manželi. Ale jak již v rozhodnutí číslo 6592 sb. n. s. dovozeno, jest otázku, zda i postup pohledávky mezi manželi podléhá formě notářského spisu, posuzovati podle základního právního jednání, které poskytlo právní důvod k tomuto postupu. Jak řečeno, jest v tomto případě tímto základním právním jednáním dání na místo placení podle § 1414 obč. z. a nikoliv bezplatné věnování pohledávky, ve kterémžto případě by ovšem o uznání dluhu nemohlo býti řeči. Dovatelka poukazuje dále k tomu, že účelem postupu bylo jen, by mohla z této pohledávky hraditi náklady domácnosti. Odvolací soud sice ve shodě s prvním soudem připouští tento účel, ale zároveň zjištění prvního soudu doplnil zjištěním, z něhož plyne, že šlo o dání na místě placení. Nelze proto mluvit, jak dovolatelka míní, o bezplatném postupu, t. j. že manžel žalobkynin neučinil nic více, než že poskytl, plně povinnosti § 91 obč. zák. mu uložené, prostředky k úhradě nákladů domácnosti. Posléze dovolatelka poukazuje k tomu, že právní jednání, jímž poskytla manželé ku provozu řeznické živnosti zápůjčky, potřebovalo rovněž formy notářského aktu, a že, když toto právní jednání pro nedostatek předepsané formy není platným, nelze prý na něm založiti právní důvod postupu. Ale tu stačí poukázati na předpis § 1432 obč. zák., podle něhož lze s právními účinky platiti i dluh, který je neplatný jen pro nedostatek formálnosti.

Čís. 7651.

Zásada projednací nedovoluje soudu, by hleděl ke skutečnostem, svědkem sice tvrzeným, jichž však strana ani před tím nepřednesla, ani si po té neosvojila a jež by žalobní nárok postavily na jiný základ než žalobcem uplatněný.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1927, Rv I 654/27.)

Žaloba o náhradu škody byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání, uplatňující jen důvod nesprávného právního posouzení věci podle § 503 čis. 4 c. ř. s., není oprávněno. Dovolatel zdůrazňuje, že tento důvod shledává toliko v tom, že odvolací soud pokládal za nepřipustnou novotu (§ 482 c. ř. s.), co novotou není. Není v právu. Nehledíc k tomu, že by v kladném případě byl spíše na místě dovolací důvod rozporu se spisy podle § 503 čis. 3 c. ř. s., nebyl by ani tento důvod opodstatněn. Žalobce snažil se teprve v opravném řízení dohnati na přednesu, co v první stolici zameškal a proto nejsou oprávněny jeho výtky, které činil prvnímu soudu pod titulem odvolacího důvodu nesprávného hodnocení průvodů a které nyní činí druhému soudu pod titulem dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci. Jde o žalobu o náhradu škody. Bylo na žalobci, by nárok ve směru skutkovém jak co do základu, tak co do výše substancoval, t. j. uvedl ve svém přednesu pravdivě, úplně a určitě všechny skutkové okolnosti potřebné k odůvodnění jeho žalobního návrhu (§§ 226, 178 a 179 c. ř. s.). Žalobce opřel svůj nárok na tvrzení, že mu žalovaný postoupil výhradné autorské právo na svazky sbírky »Z paměti amerického detektiva Harry W-a«, že však přes to po té vydal svazky čis. 7 až 10 v nakladatelství Oldřicha Č-a a změnil název na »C. M. M. Tajuplná dobrodružství« a že žalobce tím jednáním utrpěl škodu. Nic jiného žalobce v první stolici nepřednesl, takže nebylo nic jiného předmětem jednání a dokazování než otázka, zda žalovaný tvrzeným způsobem porušil smlouvu o postoupení výhradného práva autorského. Podle zásady projednací nesměl soud sám zanášeti do sporu novou spornou látku a opíratí žalobcův nárok o skutečnosti nepřednesené. Když pak první soud v mezích námítky žalovaného zjistil, že strany byly spolunakladateli a při zrušení společnosti si rozdělily zbylé svazky řečené sbírky na polovic, a že žalovaný podle ujednání byl oprávněn zciziti svazky, jež dostal ze společné zásoby, bylo tím žalobcovo tvrzení vyvráceno, čímž zároveň padl podklad jeho nároku. Teprve v odvolání snažil se žalobce, opíraje se o výpověď svědka Oldřicha Č-a, odůvodniti svůj náhradní nárok jinými skutečnostmi, totiž tvrzením, že žalovaný, prodáv svou polovici svazků Č-ovi, dal tomuto souhlas, by svazky již vytištěné vydal zkompletisované, t. j. pod jinými obálkami a pod jiným spisovatelským jménem. Jest na bledni, že tu jde o docela nový podklad náhradního nároku. Nezáleží na tom, co nového uvedl svědek. Bylo věci žalobcovou, by řídě se předpisem § 178, uvedl buď v žalobě nebo ve svém přednesu podle pravdy, úplně a určitě všechny skutkové okolnosti potřebné k odůvodnění žalobního návrhu. Když tak neučinil, musí si přičísti následky, neboť soud nemohl přihlížeti ke skutečnostem, které by snad byl mohl zjistiti z průvodního řízení, kterých však strana ani před tím nepřednesla, ani dodatečně jako své tvrzení si nepřisvojila a o nichž důkaz nebyl ani veden ani připuštěn. Účelem dokazování nebylo

pátrati po nové procesní látce, nýbrž jen doličiti pravdivost látky již přednesené (§§ 276 a 277 c. ř. s.). Právem tedy ani odvolací soud k novým skutečnostem podle § 482 druhý odstavec c. ř. s. nehleděl a ani dovolací soud podle § 504 druhý odstavec c. ř. s. k nim hleděti nemůže.

Čís. 7652.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).

Předpis § 31 čís. 3 zák., jímž byly obecní domy vyňaty z působnosti zákona, nemá zpětné účinnosti a nedotýká se nároku na vrácení nájemného, pokud bylo proti předpisům dříve platných zákonů o ochraně nájemců přeplaceno. Přeplatky za dobu po 1. dubnu 1925 nelze však již žádati.

Dohodou podle § 12 (1) rozumí zákon dohodu o zvýšení nájemného z některého z důvodů § 12, pokud neodporuje ustanovením zákona, nikoliv smlouvu o povšechném zvýšení nájemného.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1927, Rv I 659/27.)

Žalobce domáhal se na žalované obci vrácení přeplatek nájemného za dobu od 1. července 1923 až do 31. prosince 1925, pokud zaplatil více, než byl podle §§ 9 a 15 zákona na ochranu nájemníků povinen, a opřel žalobu o předpis § 20 zákona na ochranu nájemníků. Šlo jednak o zákon ze dne 26. dubna 1923, čís. 85 sb. z. a n., který platil až do 30. dubna 1924, pak o zákon ze dne 25. dubna 1924, čís. 85 sb. z. a n., který měl platiti do 30. dubna 1925, ale platil jen do 31. března 1925 a konečně o zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n., který platí dosud. O b a n i ž š í s o u d y zamítly žalobu z důvodu, že byla podána až dne 30. června 1926, tedy již z a platnosti nynějšího zákona, jenž se podle § 31 (1) čís. 3 nevztahuje na domy, jež jsou od 1. listopadu 1918 ve vlastnictví obce a k nimž náleží i dům, v němž měl žalobce místnosti najaty.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání a potvrdil napadený rozsudek, pokud jím byla zamítnuta žaloba o vrácení přeplatek nájemného za dobu od 1. dubna do 31. prosince 1925, jinak dovolání vyhověl, zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl o ostatním žalobním nároku.

D ů v o d y:

Oba nižší soudy jsou toho názoru, že nárok na vrácení přeplatku nemůže již býti proti obci uplatněn, protože pro dům neplatí již ochrana nájemníků, tudíž ani ne předpis § 20 (3) zák. o ochr. náj. Názor tento, který v podstatě vyslovuje, že nový zákon působí zpět i na právní poměry, založené za dřívějšího práva, jest mylným a právem ho žalobce napadá z důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4